

Mi mozog a zöld leveles bokorban?

"Így semmi sem maradhat" (szept. 23., 8. o.)

– dúdoltam képtelenül hamis hangomon, amikor Boross Péter nyilatkozatát olvasva ahhoz a kitételhez értem, miszerint „A jelenlegi koalíció tulajdonképpen egy MSZMP-s csapat, s az Aczél György-féle szárny SZDSZ néven jelenik meg”. Továbbá: „A párt irányítását az úgynevezett kemény mag tartja a kezében” – vagyis Boross szerint a demokratikus ellenzék Aczél György politikáját folytatja. Nem elsőként állítja ezt, a nyilasok és a horthysta jobboldal minden féle-fajta örökösei gyakran rukkoltak elő ezzel a felismeréssel. Most a Kádár-korszak egy szerény vendéglátó-ipari középkádere, Boross rukkol vele elő, feltételezésem szerint azért, mert megfigyelte, hogy a rágalom gyakran megismételve közhellyé válik, és így kivonja magát a kritikai értelem ellenőrzése alól. Kurtán válaszolok tehát, és némelyest viszolyogva.

Az MSZMP-ben nem volt Aczél György-féle szárny. Aczél György politikája semmiben sem különbözött Kádárétól. Mindketten 1956. november 4-étől vezették le a rendszernek és saját tevékenységüknek a legitimitását. Ebben Aczél nem különbözött Pozsgaytól, akinek szintén nem volt külön szárnya. Igaz, lökdösték egymást Kádár feneke körül, ahol Aczélnek nemzedéki okokból tempóelőnye volt, de ha Boross Péter venné magának a fáradságot, és felkutatná, hogy miként reagált ez a két úr 1977 végén a demokratikus ellenzék első aláírási akciójára, a csehszlovák Charta 77 címére küldött szolidaritási nyilatkozatra, akkor politikailag aligha tudna különbséget tenni köztük. Ellentétük rivalizálásból fakadt. A kultúrpolitikusok archimédeszi törvénye a Kádár-korszakban pofonegyszerű képlet volt: annyival növekedett a súlyuk, amennyit azok az alkotók nyomtak, akiket átcsalogattak a hivatalos politika sáncai mögé. Aczél kezdetben igen eredményesen működött, megvette lábán Illyést, Németh Lászlót, Déry Tibort, Vas Istvánt, Juhász Ferencet – hogy csak néhány nagy nevet soroljak. Pozsgay Imre későn futott, neki csak a füle jutott, a népiek-nemzetiek felcseperedő generációja, melynek lapot ígért a támogatásért cserébe. Így hát mérsékelten pompás zsákmányával mégis némi súlyra tett szert abban az időben, amikor Aczél vadászmezején már mind kihaltak vagy fogságba estek a nagyvadak. Ez az igazság az Aczél György-féle szárny körül meg egyéb szárnyak körül, míg Kádár in floribus volt.

A demokratikus ellenzék viszont abból vezette le a maga legitimitását, hogy nyíltan felvállalta az '56-os forradalom és szabadságharc örökségét, és 1956. november 4-ét hazaárulásnak tekintette. Lehet ezt az ellenzékot, a „kemény magot” emiatt nemzetietlennek tekinteni, mert a magyar, mint ezt szintén nemegyszer olvastam már, kiegészítik a lehetőségekkel, alámerül, vendéglőket igazgat, hajlik, mint a favágó, ha a napszámért odavág, lehet tehát azt mondani, hogy a szembeszállás idegen a magyarság nemzeti jellemétől, és lehet mondani más hasonló csacsiságokat is, csak épp az a csacsiság nem mondható, hogy egy politikai irányzat azonos azzal a vele ellentétes irányzattal, amely ellen egyedül harcolt nyíltan, sok éven át.

Most még csak azt kell felderítenem – mert nincs kedvem a Boross-nyilatkozat egyéb bugyborgó mélységeibe is bebocsátkozni –, hogy miért figyelmezteti a volt miniszterelnök a jelenlegit arra, hogy Aczél György tábora, az SZDSZ kemény magja ki akarja szívni csontjából a velőt? Ha mi vagyunk a koalíción belül az MSZMP Aczél-szárnya, hehehe, akkor Horn, akit Boross oltalmazni óhajt, milyen szárny, az ég szerelméért? És miért gyámolítaná Boross az MSZMP bármelyik szárnyát?

Visszaérkeztem a kezdeti kérdéshez: mi mozog a zöld leveles bokorban? Magukat

felfoghatatlan okból polgárinak becéző politikusok egész sereglete moco­rog ott – nem mondhatják, amit igazából mondani szeretnének, hogy „Vigyázz, Gyula, mert még megfojtanak a zsidók”, így hát azt kiabálják, Csurkáék után szabadon, hogy „Vigyázz, fojtogatnak az Aczél-boyok”, bízva abban, hogy ezt senki sem teszi szó­vá, de mindenki megérti.

Eörsi István író

Budapest